

A doktori értekezés tézisei

Láris Liliána

2018

Az Európai Unió pénzügyi érdekei, különös tekintettel az Európai Ügyészség eljárásában érvényesülő fairness jogokra

A doktori értekezés tézisei

Láris Liliána

ELTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
állam- és jogtudomány doktori program

Témavezetők: dr. Bárd Károly egyetemi tanár,
programvezető (CEU), PhD habil., CSc és
dr. Geller Balázs egyetemi tanár,
tanszékvezető, PhD habil.

2018

Bevezetés

1. Témaválasztás, a kutatás célja és az értekezés felépítése

Az integráció fiskális érdekeinek hatékony védelme volt az a gazdasági szükségszerűség, amely révén megszületett az Európai Unió (a továbbiakban Unió) saját, anyagi jogi büntetőhatalmára irányuló törekvés. A hagyományos, határokon átnyúló bűncselekmények közös üldözése mellett megjelent egy speciális terület: a közös költségvetés védelme. Kezdetben adminisztratív eszközökkel vették fel a pénzügyi visszaélésekkel szemben a harcot, majd megjelentek az egyezmények, utolsó lépcsőként a Lisszaboni Szerződésben az elsődleges jogforrási felhatalmazás, 2013-ban a jogalkotási javaslat, végül 2017-ben a rendelet elfogadása az Európai Ügyészség felállításáról.

Ugyan Magyarország nem csatlakozott az Európai Ügyészséget létrehozó megerősített együttműködéshez, azonban ez a szervezet a történetét és hatását tekintve mindenképpen az integrációs folyamat egyik

mérföldkövének tekinthető. A hazai jogirodalomban átfogó elemzésére eddig nem került sor. Témaválasztásomat részben e hiány pótlásának megkísérlése, részben az Európai Ügyészség európai büntetőjog fejlődésében betöltött szerepe indokolta.

Kutatásom célja az volt, hogy megvizsgáljam azt a fejlődési folyamatot, ami elvezetett az Európai Ügyészség koncepciójának kialakulásához, mit jelent az Unió pénzügyi érdeke, amit ez az intézmény védeni hivatott. A már működő bünygyi együttműködési szervezetek között hol helyezhető el, milyen változásokon ment át. A vizsgálódásom fő kérdésköre az volt, hogy tényleges működése során a jelenlegi szabályok mennyiben garantálják az eljárásban érintettek, elsődlegesen a terheltek alapvető jogait, ebben a szűkebb értelemben a tisztességes eljárást. Ez kiemelkedően fontos, mivel egy olyan intézményről van szó, amely majdnem az egész Unió területén jogosult nyomozásokat lefolytatni, ami lényeges beavatkozást jelent nemcsak a tagállamok büntetőjogi hatalmába, hanem az egyének életébe is. Ehhez szükséges volt feltárni e garancia

fogalmát, a körébe vonható részjogosítványokat és a vonatkozó joggyakorlatot.

2. A kutatás módszertana

A kutatásom során elsődlegesen a témakört érintő uniós jogforrásokat és kötelező erővel nem bíró dokumentumokat, valamint a vonatkozó nemzetközi egyezményeket tekintettem át. Igyekeztem az elmélet mellett a joggyakorlatot is bemutatni az Emberi Jogok Európai Bíróságának és az Európai Unió Bíróságának esetjogán keresztül. Az Európai Ügyészség leendő eljárása döntően a nemzeti jogokra épül, ezért az alapításáról szóló rendelet elemzése során kitértem a magyar szabályozásra is, pontosabban arra, hogy mindez hogyan lenne beilleszthető a magyar büntetőeljárásba. A fairness jogok kapcsán nemzetközi kérdőív kutatás végeztem, amely révén a választ adó országok belső rendelkezéseibe is betekintést nyerhettem.

A kutatás másik forrását a hazai és – nyelvismeretemhez igazodóan – az angol, valamint a német nyelvű külföldi szakirodalom jelentette. Igyekeztem azt minél szélesebb körben áttekinteni. Monográfiákat, tankönyveket,

tanulmányokat és szócikkeket használtam fel, amelyek részben nyomtatott formában, azonban többségében internetes kiadványban vagy folyóiratban jelentek meg.

A jogi normák, egyéb dokumentumok és szakirodalom szövegére a könyvtárak mellett internetes kutatás útján bukkantam rá. Így a megbízható oldalakon, mint például az Európai Unió és intézményei hivatalos oldalán, az EUR-Lex adatbázisban vagy az adott elektronikus folyóirat hivatalos oldalán közzétett dokumentumokat használtam fel.

A kutatás az Európai Ügyészség jelenlegi szabályozásának alapjogi, pontosabban az ún. fairness jogok tükrében való kritikai elemzésére irányult. Mivel az intézmény még nem kezdte meg működését, ezért e körben joggyakorlat bemutatására nem volt lehetőség. Ebből fakadóan a kutatás módszere döntően a tételes jog (elsődleges és másodlagos uniós jogforrások, kötelező erővel nem bíró dokumentumok, egyezmények, magyar és külföldi alaptörvények, büntetőeljárás szabályok) és a fairness jogokkal kapcsolatos esetjog tanulmányozása, *jogdogmatikai* – ideértve azok nyelvtani, logikai,

történeti és rendszertani értelmezését is – elemzése volt. Vizsgálódásom másik fő pillére a *jogösszehasonlítás*. Nélkülözhetetlen az Európai Ügyészség alapításáról szóló rendelet és az egyes fairness jogokról szóló irányelvek összevetése a magyar büntetőeljárás szabályozással, valamint a két legfontosabb, emberi jogi tárgyú nemzetközi dokumentummal és az irányadó esetjoggal. Kutatásom során alkalmaztam a *tertium comparationis* elvet is: a közös pontokat kutattam az uniós és a nemzetközi emberi jogi szabályozásban, valamint a joggyakorlatban, amikor az Emberi Jogok Európai Bíróságának és az Európai Unió Bíróságának esetjogát, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményét és az Európai Unió Alapjogi Chartáját vetettem össze egymással és elemeztem.

Az induktív és komparatív módszerek mellett *empirikus kutatás* keretében az Unió valamennyi tagállamának képviselői részére küldött, fairness jogokra vonatkozó kérdőív révén a (sajnos csak) három válaszadó ország nemzeti jogáról szereztem információt, és hasonlítottam össze az elfogadott uniós irányelvekkel és az emberi jogi joggyakorlattal.

A *történeti módszer* is alkalmaztam, mert fontosnak tartottam bemutatni az Unió pénzügyi érdekeivel kapcsolatos koncepciók és szabályozás változását. Ez segít megérteni az Európai Ügyészség alapításáról szóló rendelet koncepcionális átalakításának okait, és elhelyezni az intézményt a bűnügyi együttműködés rendszerében.

A kutatás *interdiszciplináris* igényű, mivel olyan kérdéssel foglalkozik, amelyben az alkotmányjog – a tagállamok többségében a tisztességes eljárás elve az igazságszolgáltatással összefüggésben az alaptörvényben megjelenő alapvető, emberi jog – és a büntető eljárásjog összekapcsolódnak, átfedik egymást. Mindezt uniós szabályozási közegben vizsgálom. Ezért igyekeztem a problémákra fókuszálni. A jogösszehasonlításra figyelemmel a dolgozat leíró jellegű, azonban ennek ellensúlyozására saját észrevételeimet, az esetleges kritikai elemzéseket az egyes fejezetek végén részösszegzésként helyeztem el.

A végkövetkeztetések levonásakor és a kutatási eredmények összegzésekor a *funkcionális elemzést* választottam, mivel a vizsgálódásom arra irányult, hogy

az Európai Ügyészség eljárásában a jelenlegi szabályozás mennyiben biztosítja a fairness jogok és a tisztességes eljárás bizonyos, általam kiemelt aspektusainak érvényesülését. Ez annak a feltárását igényli, hogy az egyes garanciák hogyan működnek majd a gyakorlatban, milyen hiányosságok vannak és milyen megoldási lehetőségek kínálóznak.

Tézisek A kutatás eredményeinek összefoglalása, megoldási javaslatok összegzése

A kutatás eredményeként az alábbi megállapítások tehetők.

1) Az Európai Unió kezdetben pusztán gazdasági közösségként jött létre, amelynek célja a belső piac kialakítása és a négy alapszabadság akadálytalan megvalósítása volt. Az integráció fejlődésével létrejött a közösség saját költségvetése, önálló bevételekkel és működési mechanizmussal. Ezzel együtt elszaporodtak a visszaélések is, amelyek jelentős összegeket vontak el

jogtalanul. Az integráció pénzügyi érdekeinek védelmét sokáig adminisztratív eszközökkel látták el. A bűnügyi együttműködés csak 1995-ben a PIF Egyezmény elfogadásával vette kezdetét ezen a területen.

A tagállamok lassan és nehézkesen fogadták el az Unió büntetőhatalmi hatásköreit. Ebben szerepet játszott a szuverenitás megóvására hivatkozás. A klasszikus főhatalom fogalom azonban mára a globalizációs folyamatok és az integráció elmélyülésével meghaladottá vált.

A továbblépéshez nagyban hozzájárult az Európai Unió Bíróságának joggyakorlata. Ez már az alapító szerződésekben foglalt felhatalmazás előtt az asszimiláció, a hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók elveinek kimondásával arra ösztönözte a tagállamokat, hogy a közösség pénzügyi érdekeit adott esetben büntetőjogi eszközökkel védelmezzék.

Az eltelt idő alatt több bűnügyi együttműködési szervezet és megoldás született, azonban az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét a tagállamok hatékonyan a hagyományos eszközökkel biztosítani nem tudták.

A megfelelő jogalkotási felhatalmazás és bűnüldözési

eszközök biztosítása iránti törekvések kiteljesedését a Lisszaboni Szerződésben kodifikált büntetőjogi hatáskör és az Európai Ügyészség megalapításának lehetősége jelentette.

2) Az Európai Ügyészség gondolata abból a kiindulópontból fakadt az 1990-es évek második felében, hogy az Európai Unió egy rendkívül sajátos, önmagából építkező fejlődés eredménye. Ez a speciális entitás önállóan gazdálkodik a költségvetési eszközeivel, amelyek az egyedi működéshez igazodóan egyedi védelmet is igényelnek. Az egységes, szupranacionális tényállásokban meghatározott bűncselekményeket az ugyanilyen eljárási szabályok mentén működő szupranacionális szervezet üldözte volna a nyomozástól egészen a vádképviselőig.

A tagállamok a nemzetek felett álló bűnügyi igazságszolgáltatási elképzelést és az európai territóriumot szuverenitásuk túlzott korlátozásának tartották, és tartják néhányan még ma is. Ezért a koncepció több újragondoláson, finomításon és módosításon esett át, mígnem 2017-ben megszületett az

Európai Ügyészség felállításáról szóló rendelet megerősített együttműködés formájában. A szupranacionális modell helyett a kollegiális szervezeti megoldást fogadták el. Ezzel a koncepciót a hagyományos, határokon átnyúló bűncselekményekkel szembeni fellépés keretébe helyezték a tagállamok, és a szervezeti felépítést is ehhez igazodóan alakították át az eredeti elképzeléstől eltérően.

3) A függetlenség kapcsán különbséget kell tenni külső és belső függetlenség között. Jelen kutatásban a külső függetlenségre helyeztem a hangsúlyt, mivel a feladatmegosztás kérdéseit és a belső viszonyokat az ügyési kollégium által később elfogadandó szervezeti és működési szabályzat tartalmazza majd. A tisztességes eljárás kiindulópontjaként szolgáló függetlenség kapcsán az EÜ alapító rendelet részletes szabályozást tartalmaz az európai főügyész, helyettesei, az európai ügyészek és a delegált európai ügyészek kinevezésére, hivatali idejükre, elmozdíthatóságukra, kinevezésük feltételeire. Az európai főügyész kiválasztásának rendje biztosítja a legnagyobb mértékű függetlenséget annak ellenére, hogy

tisztségéhez rendkívül szűk körben kapcsolódik az EÜ által lefolytatott eljárásokra érdemi kihatással járó jogosítvány. A delegált európai ügyészek kötődése a legmarkánsabb a tagállamokhoz, mivel itt a tagállam konkrét személyt terjeszt az EÜ ügyészi kollégiuma elé.

A törvényes bíróhoz való jog keretében vizsgált joghatóság, hatáskör és illetékesség kapcsán az EÜ rendelet konkrét szabályokat és szempontokat határoz meg az EÜ hatásköre és annak gyakorlása, valamint átadása kapcsán (vertikális joghatóság: tagállam vagy Európai Ügyészség nyomoz), továbbá az eljáró delegált európai ügyész, így az illetékesség (horizontális joghatóság) meghatározására. A rendelkezések bonyolultak, és teret engednek a diszkréciónak a hatáskör gyakorlástól tartózkodás, az átadás, valamint az ügyek egyesítése és elkülönítése vonatkozásában. Előbbi kettő kapcsán az alapító rendelet előírja, hogy az ügyészi kollégium iránymutatásban rögzítse az illetékes állandó tanács által döntése kialakításában figyelembe veendő szempontokat. Nem szerencsés ez a szabályozás. A törvényes bíróhoz való jog megköveteli, hogy az eljáró

bírót kijelölő szabályozás előre látható, kiszámítható és törvényben rögzített legyen. Ugyanakkor az ügyészi kollégium iránymutatásaival együtt válik csak teljessé az EÜ hatáskörére vonatkozó szabályozás, amit véleményem szerint indokolt kiegészíteni az egyesítések és elkülönítések szempontjaira vonatkozó iránymutatással is.

Aggályos a párhuzamos vádemelések és bírósági eljárások lehetősége, mert ez felveti a többes elítélések, emiatt a *ne bis in idem* elv megsértése és az egymástól eltérő bírói döntések veszélyét, ami károsan hat az igazságszolgáltatás koherenciájára és a tagállamok egymásba vetett bizalmára.

4) Az EÜ saját kényszerítő apparátussal nem rendelkezik, ehhez a tagállami hatóságokat veszi igénybe. Szervezeti felépítése is ehhez igazodik. A rendelet részletes eljárási szabályokat részben ezért nem tartalmaz. Másrészt azért, mert jelenleg nem létezik közös európai büntető eljárásjog. Ezért utalásos módszerrel háttérjogként a nemzeti jogot alkalmazza. Ebből és az EÜ decentralizált szervezeti felépítéséből adódóan a tisztességes eljárás

elvét döntően az alkalmazott nemzeti jog által kell biztosítani és érvényre juttatni. Az EÜ rendelet a tagállamok számára lehetővé teszi az eljárási biztosítékok kapcsán saját többletgaranciáik érvényesítését, míg bizonyos nyomozási cselekmények vonatkozásában feltételek, korlátozások bevezetését vagy ilyenek fenntartását. Ez arra vezet, hogy az egyes tagállamokban az EÜ eljárásában eltérő szabályokat kell majd alkalmazni, ami felveti az ún. *forum shopping* veszélyét. Ezen túl, a nemzeti jog háttérjogi jellege felveti azt a kérdést is, hogy pontosan milyen körben érvényesül a rendelet és mikor a nemzeti jog olyan kérdésben, amit az uniós norma csak részlegesen fed le.

Az alapvető eljárási jogok harmonizációja több irányelv elfogadásával megkezdődött. Ezek mindegyike a fairness egyik részjogosítványáról rendelkezett: a tolmácsoláshoz és fordításhoz, a tájékoztatáshoz, az ügyvédi segítségnyújtáshoz, kapcsolattartáshoz való jogról, az ártatlanság vélelméről és a tárgyalási jelenlét jogáról. Az irányelvek a Chartában, az EJEE-ben és az EJEB joggyakorlatában kimunkált megállapításokat ültették át

az uniós jogba, így egységesítve a jogvédelem közös minimum szintjét. Az irányelvek átültetése folytán közeledtek, illetve közelednek (még nem mindegyik átültetési határidő járt le) a nemzeti szabályok. A nemzetközi kérdőív kutatás lényeges eltéréseket egy kivétellel nem mutatott ki. Ez a kivétel a jogi személyek helyzete, de erről egy későbbi pontban külön lesz szó.

Véleményem szerint az eltérő bizonyítás felvételi szabályok miatt mindenképpen indokolt folytatni a büntető eljárási jogharmonizációt, és olyan további területekre is kiterjeszteni, mint például a bizonyítás felvételi szabályok vagy a bizonyítékok felhasználhatóságának kérdése.

5) A jogi személyek büntetőjogi felelősségre vonhatóságának biztosítását a PIF Egyezmény és a PIF irányelv írja elő. Az eddig elfogadott irányelvek közül a tolmácsoláshoz és fordításhoz, valamint az ügyvédi segítségnyújtáshoz, tájékoztatáshoz és kapcsolattartáshoz való jogról szóló szabályozás hatályát nem szűkítették természetes személyekre. Azonban az EUB és az EJEB joggyakorlata sem ad teljes bizonyossággal útmutatást a

jogi személyeket megillető eljárási jogok kapcsán. Az EJEB a védelemhez való jog, az önvádra kötelezés tilalma vagy a költségmentesség kapcsán eseti döntéseiben már kimondta, hogy ezek megilletik a jogi személyeket is, míg az EUB a Hüls ügyben az ártatlanság vélelmének bizonyítási teherre vonatkozó aspektusát terjesztette ki.

A nemzetközi kérdőív kutatás szerint Finnországban a jogi személyeket egyáltalán nem illetik meg a terhelték irányelvekben biztosított alapvető jogai.

A jogi személyek helyzete azért is igényel megnyugtató rendezést, mert az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények többségét gazdasági társaságok felhasználásával követik el vagy ezeket használják fel a jogtalanul megszerzett vagyon eltüntetésére.

A PIF irányelv átültetési határidejének lejártát követően az Európai Bizottságnak lehetősége lesz az implementációk vizsgálatára, azok értékelésére és a tagállamokat adott esetben a megfelelő harmonizáció jegyében a megfelelő intézkedések megtételére felhívni, akár kötelezettségszegési eljárás indításával is.

6) A tisztességes eljárás követelményét több nemzetközi emberi jogi dokumentum tartalmazza, egyebek mellett a Charta és az EJEE is.

A Charta az Unió szerveire, hivatalaira és intézményeire kötelező, a tagállamokra akkor, hogy uniós jogot hajtanak végre. A Charta rögzíti azt a szabályt, hogy a benne és az EJEE-ben egyaránt megtalálható jogokat és szabadságokat egységesen, az EJEE-nek és az EJEB joggyakorlatának megfelelően kell értelmezni. Az Unió nem, de tagállamai kivétel nélkül tagjai az EJEE-nek.

Az EÜ uniós szervnek minősül, az eljárása keretében nyomozási cselekményeket végrehajtó tagállamok cselekményei ebből fakadóan az uniós jog végrehajtásának tekintendők. Továbbá az EÜ alapító rendelet kifejezetten rögzíti is, hogy eljárásában a Chartában foglaltakat tiszteletben kell tartani, ezért az EÜ eljárásában érvényesül a Charta. Mivel a tagállamokat az EJEE is köti, ezért az EÜ eljárása kapcsán az EJEB és az EUB jogkörei átfedik egymást.

A probléma abból fakad, hogy a Charta és az uniós jog értelmezésére jogosult EUB esetenként eltért az EJEB megállapításaitól, és volt, hogy azt megelőzve foglalt

állást alapjogi kérdésben (a bizonyítási teher szabályának kiterjesztése jogi személyekre). Az EUB jogértelmezését az uniós jog hatékony érvényesítése is befolyásolja, ezért több döntésében az alapvető jogok hátrányára eltért az EJEB standardjaitól. Ez magában hordozza a különböző döntések veszélyét, ami alááshatja az uniós jog koherenciáját, elsődlegességét és hatékony érvényesülését. De feszültségeket okoz a magasabb védelmi szintet biztosító nemzeti jogok, valamint a Charta és az uniós szabályok között is.

Több megoldást is elképzelhetőnek tartok, amelyek érvényesek a következő pontban ismertetett probléma kapcsán is, ezért ott fejtem ki őket.

7) Az előző pontban írtakból fakad a következő probléma, ami a tisztességes eljárás elve, illetve a fairness jogok megsértésének következményeivel kapcsolatos. A kutatásom során a tisztességes eljárás elvét Bárd Károly nyomán az EJEE 6. cikk (3) bekezdésében foglalt jogok tükrében vizsgálom, amelyet a szűkebb értelemben vett tisztességes eljárásnak, vagy fairnessnek nevez. Ez azon jogok katalógusa, amelyek

kifejezetten a terhelt személyéhez köthetők.

Az EÜ alapító rendelete a bizonyítékok szabad felhasználhatóságának elvét rögzíti és az értékelést a nemzeti jogokra bízta. A Charta és az EJEE az ilyen esetekre hatékony jogorvoslathoz való jog biztosítását írja elő. Sem az EJEE, sem a Charta, sem más uniós norma nem tartalmaz konkrét szabályt a bizonyítékok felhasználhatóságáról. Az EUB és az EJEB joggyakorlatában nem foglalt állást, csupán az értékelési szempontokat dolgozták ki. A tagállami jogok eltérően értékelik a jogsértően beszerzett bizonyítékok további sorsát. A nemzetközi kérdőív kutatás szerint egyes országokban vannak bizonyos tilalmak, máshol a törvénysértéssel beszerzett bizonyíték is felhasználható a bíróság előtt, amely szabadon értékeli azt. Egy tétel azonban egyértelműen rögzíthető, mégpedig az, hogy végső soron a bizonyíték elfogadhatóságáról a bíróság dönt.

A jelenlegi szabályok szerint konkrét bírói fórum vagy jogorvoslati jog nem áll rendelkezésre, ha az EÜ eljárásában megsérti a fairness jogokat. Ilyenkor vagy az eljáró delegált európai ügyész dönt úgy, hogy nem

használja fel az adott bizonyítékot, vagy a nemzeti bíróság rekesztheti ki azt. Jogerős ügydöntő határozat ellen a belföldi (ombudsman, alkotmánybíróság) és a nemzetközi emberi jogi fórumokhoz (EJEB) fordulás lehetősége nyitott. Ezért égető szükség szabályozni a bizonyítékok felhasználhatóságát, amely történhetne irányelv formájában a bizonyítékok beszerzése közös minimum szabályainak lefektetésével. Az irányelv vagy az átültető nemzeti norma megsértése a beszerzett bizonyíték kirekesztését vonná maga után.

A 6) és 7) pontban írtak felvetések kapcsán elképzelhetőnek tartom az EJEB és az EUB között együttműködési megállapodás kötését a hatásköri átfedések megszüntetésére. Ennek keretében akár olyan formában is, hogy az EUB és az Unió elfogadja az EJEB alapjogi kontrollját az uniós jog felett. De lehetséges megoldás különös hatáskörű törvényszék létrehozása vagy az EUB felülvizsgálati és intézkedésre kötelezési hatásköreinek kiterjesztése. Utóbbi két esetben indokoltnak tartom az EJEB bevonását tőle állásfoglalás beszerzésével. De lehetséges a nemzeti jogrendszeren

belül speciális bírói fórum vagy illetékesség kialakítása is ilyen esetekre.

8) A terhelt nézőpontjából lényeges kérdés az eljárás helye. Ha másik tagállamban él vagy tartózkodik, mint ahol a nyomozás folyik, különösen felértékelődnek az eljárási biztosítékok, így elsődlegesen a tolmácshoz és fordításhoz való jog. Ezek azonban csak annyiban biztosítják a terhelt részvételét az eljárásban, hogy annak menetét követni tudja, az ellene felhozott vádat megértse. A lefordított iratok köre, a jogokról tájékoztatás tényleges terjedelme a közös minimum szabályokon túl a nemzeti jog függvénye. Ez pedig tagállamonként eltérő. A védelemhez való jog gyakorlása sem akadálytalan ilyen ügyekben, valamint vizsgálni kell a költségmentesség feltételeit, amely ugyancsak a nemzeti szabályozás függvénye. A védelemhez való jog hatékonysága a távolság és kommunikációs lehetőségek akadályoztatása miatt aggályokat vet fel, ha a védő és terhelt különböző tagállamokban tartózkodik. Párhuzamos eljárásokban, ha azok egyesítése nem történik meg, akkor véleményem szerint mindegyikben

önállóan, egymástól függetlenül megilletik a terheltet az eljárási biztosítékok.

A védőhöz megfelelő hozzáférés biztosítása érdekében több megoldás lehetséges. Egyrészt olyan ügyvédek részvétele az eljárásban, akik európai közösségi jogász státusszal rendelkeznek, mert így mindkét országban jogosultak eljárni és kellő ismeretekkel rendelkeznek azok jogrendszeréről. Másrészt be lehetne vonni az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsát (CCBE) akár együttműködési megállapodás kötésével a határokon átnyúló ügyekben a jogi képviselet ellátására alkalmas, azt vállaló ügyvédek vagy ügyvédi irodák névjegyzékének összeállítására, kezelésére, hozzáférhetővé tételére. Végül, lehetséges megoldásnak tartom az EUROJURIS mintájára a CCBE bevonásával egy ügyvédekből és ügyvédi irodákból álló szakmai hálózat kiépítését, amely az ügyfelei jogi tanácsadását és képviseletét az egész Unióban ellátná, valamint közreműködne a megfelelő külföldi hálózati tag megtalálásában és elérésében.

A terhelt nézőpontjából merül fel a fegyveregyenlőség elve, amelynek értelmében megfelelő garanciákat kell

kiépíteni ahhoz, hogy egyik fél se legyen lényegesen hátrányosabb helyzetben a másik, ellenérdekű féllel szemben. Az EÜ eljárásában ezt az egyensúlyt az eljárási biztosítékok rendszere és az arányosság elve hivatott biztosítani.

Az EÜ a rendkívüli jogorvoslati eljárásokban jogosítványokkal nem rendelkezik, ilyet nem kezdeményezhet, és abban nyilatkozatot nem tehet. Az ilyen eljárások teljes egészében a belső jog szerint zajlanak a vádló részvétele nélkül.

* * *

Mindezen megállapításokat összefoglalva a kialakult joggyakorlat szerint a fairness jogok érvényesülését az EÜ eljárásának egészét vizsgálva kell értékelni esetről esetre. A garanciák érvényre juttatása és maradéktalan tiszteletben tartása elsődlegesen a nemzeti jogalkalmazókra hárul, akik vagy maguk az eljáró delegált európai ügyészek közvetlenül, vagy az ő utasításaik szerint eljáró, belföldi bűnüldöző hatóságok. Ha egy adott tagállamban végrehajtott nyomozási

cselekmény nem felel meg a másik tagállam eljárási szabályainak, attól nem válik az eljárás tisztességtelenné, és nem sérülnek a jogok, sőt akkor sem, ha egyes mozzanatok sértik az eljárási biztosítékok rendszerét vagy a Chartát vagy az EJEE-t.

Az eljárás fair voltának értékelése a tagállami bíróságok feladata lesz az EÜ által lefolytatott nyomozások kapcsán, akik segítségért, jogértelmezésért előzetes döntéshozatali eljárás keretében az EUB-hez fordulhatnak.

Ha a terhelt az így hozott döntést követően is úgy látja, hogy alapvető jogai sérültek, a nemzeti jog által biztosított emberi jogi intézményekhez fordulhat, illetve a belföldi jogorvoslati lehetőségek kimerülését követően az EJEB-hez.

Az EÜ jelenlegi szabályozása széles körben lehetővé teszi az uniós és a nemzeti jogokban biztosított garanciák figyelembe vételét. Így végső soron a jogalkalmazáson múlik, hogy ezeknek mennyiben tud érvényt szerezni.

Publikációs lista -

file:///D:/Letoltések/publik%C3%A1ci%C3%B3s_lista.ht

ml

1. Láris Liliána - Harmati Judit - Kiss Árpád Lajos
Az adóbírság és a büntetőjogi szankció kapcsolata **MAGYAR JOG: 65** 4 pp 210-218 (2018)
2. *Az alapvető jogok érvényesülésének problémái az Európai Unióban* **ELJÁRÁSJOGI SZEMLE: 3** pp 3-10 (2017) HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., ISSN 2498-6062 (nyomtatott), ISSN 2498-6070 (online), www.eljarasjog.hu, szerk.biz. elnöke: Darák Péter
3. *Az Európai Ügyészség létrehozásának indokai* **IUSTUM AEQUUM SALUTARE: 13** 3 pp 219-234 (2017)
4. *Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme Európai Ügyészséggel és a nélkül* In: Koncz István; Szova Ilona (szerk.) *Közös Tudományos Sikerek* című X. PhD jubileumi konferencia előadásai, Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország 2015.04.02., Budapest: **Professzorok az Európai Magyarorszáért Egyesület**, pp 28-34 (2015)

Megjegyzés: Az elektronikus könyv fejezetének lapjai oldalszámolás nélküli, az oldalszámok megadása a PDF oldalszámolása szerint.

5. *A tisztességes eljárás követelménye a magyar büntetőeljárások nyomozási szakaszában*

THEMIS: AZ ELTE ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA ELEKTRONIKUS

FOLYÓIRATA: 2015 június pp 225-255 (2015)

6. *Az Európai Nyomozási Határozat* **ÜGYÉSZEK LAPJA: 2015** 1 pp 87-94 (2015)

7. *Az Európai Ügyészség létrehozásáról szóló rendelettervezet és a Velencei Bizottság által megfogalmazott európai standardok* **JOGI TANULMÁNYOK: 2014** 1 pp 124-

137 (2014) Jogtudományi előadások az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar doktori iskoláinak jubileumi konferenciáján: 20 éves a doktori képzés az ELTE jogi karán. Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország 2014.06.13.

8. *Az Európai Ügyészség létrehozásáról szóló rendelet-tervezet* **THEMIS: AZ ELTE ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA ELEKTRONIKUS**

FOLYÓIRATA: december pp 184-219 (2014)

9. *A bűncselekmény útján szerzett vagyon visszaszerzésének problémái az európai bűnügyi együttműködésben* In: Csiszár Imre; Kómi Péter Miklós (szerk.) *Tavaszi Szél 2014 / Spring Wind 2014: II. kötet Állam- és jogtudomány, közigazgatás tudomány, had- és rendészettudomány, Konferencia helye, ideje: Debrecen, Magyarország 2014.03.21., Debrecen: Doktoranduszok Országos Szövetsége*, pp 137-145 (2014)
Kiadónál ISBN: 9789638956064 Megjegyzés: <http://www.dosz.hu/dokumentumfile/TSZ-II-kotet.pdf>

10. *Az Alapjogi Charta 53. cikke áttörheti az uniós jog primátusának dogmáját?* In: Koncz István; Szova Ilona (szerk.) *A Tudomány szolgálatában 2. köt: PEME IX. PhD Konferencia, Konferencia*

helye, ideje: Budapest,
Magyarország 2014.10.29.,
Budapest: **Professzorok az Európai
Magyarországért Egyesület**, pp 88-95 (2014)
ISBN: 9789638991546

11. Válaszút előtt Európa - Merre tovább a bűnügyi együttműködésben? In: Koncz István; Nagy Edit (szerk.) Tudományos Próbapálya: PEME VI. PhD Konferencia, Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország 2013.03.12., Budapest: **Professzorok az Európai Magyarorszáért Egyesület**, pp 202-213 (2013)
ISBN: 9799638843388

12. Comparison of Principles of Hungarian Constitutional Criminal Law and European Criminal Law **ÜGYÉSZEK LAPJA: 20** 6 pp 215-223 (2013) *Ügyészek Lapja*. Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország 2013.11.21. - 2013.11.22. Megjegyzés: Az ügyészség XXV. szakmai-tudományos konferenciáján (Budapest, 2013. november 21-22.) elhangzott előadás szerkesztett változata. A tartalomjegyzékben

megadott magyar címváltozat: A magyar alaptörvény és a bűnügyi együttműködés az Európai Unióban.

13. *Az uniós jog és a belső jog viszonya uniós és alkotmányjogi szempöngböl* **THEMIS: AZ ELTE ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA ELEKTRONIKUS FOLYÓIRATA**: június pp 202-230 (2013)
14. *Idöszerű büntetőjogi kérdések a költségvetést károsító új büncselekmények kapcsán: dióhéjban az "európai csalásokról"* **ÜGYÉSZEK LAPJA**: 18 5 pp 25-33 (2011)
15. *Area of Freedom, Security and Justice - A European Criminal Law System?* **ÜGYÉSZEK LAPJA**: 17 Klnsz 2 pp 97-103 (2010)
16. *Der Einfluss der Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofs auf die nationalen Strafrechte* **ÜGYÉSZEK LAPJA**: 16 Klnsz pp 121-130 (2009)
17. Harmati Judit - Láris Liliána *Bűnügyi együttműködés az Európai Unióban*

Források

Alföldi (2011) Alföldi Ágnes Dóra: A büntügyi együttműködés általános kérdései az Európai Unióban – Európai Jog, 2011/2. szám, 13-17.o.

Ashworth (2002) Andrew Ashworth: Human rights, Serious Crime and Criminal Procedure, Sweet &Maxwell, London, 2002

Baker (1998) Estella Baker: Taking European Criminal Law Seriously, Criminal Law Review, 1998

Balogová (2008) Lucia Balogová: The Developments in the Case Law of the Community Courts with Regard to OLAF Investigations – Eucrim 3-4/2008., 142-145.o.

Bárd (2003) Bárd Károly: Az Európai Emberi Jogi Egyezmény szerepe az „európai” büntetőjog alakításában – Büntetőjogi Kodifikáció, 2003/3. szám, 3-12.o.

Bárd (2007) Bárd Károly: Emberi jogok és büntető igazságszolgáltatás Európában, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest, 2007

Bárd P. (2008) Bárd Petra: A kölcsönös bizalom elvével

szembeni alkotmányos aggályok az európai elfogatóparancs példáján keresztül, Kriminológiai Tanulmányok 45., Budapest, 2008, OKRI, szerk. Virág György, 175-192.o.

Bárd P. (2016) Bárd Petra: Jogállamiság és európai büntetőpolitika – Jogtudományi Közlöny, 2016/9. szám, 435-447.o.

Békés (2013) Békés Ádám: Az Európai Unió büntetőjogi tárgyú harmonizációs törekvései 2009 decembere óta – Békés Imre emlékkötet, szerk.: dr. Gellér Balázs – dr. Csige Zoltán, Tullius Kiadó, Budapest, 2013, 35-41.o.

Békés (2015) Békés Ádám: Nemzetek feletti büntetőjog az Európai Unióban, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2015

Belovics (2016) Belovics Ervin: Az önvádra kötelezés tilalma és a terhelti vallomástétel megtagadásának joga – Eljárásjogi Szemle, 2016/1. szám, 10-16.o.

Belovics – Molnár – Sinku (2007) Belovics Ervin – Molnár Gábor – Sinku Pál: Büntetőjog Különös rész, HVG ORAC Kiadó, Budapest, 2007

Blutman (2013) Blutman László: Az Európai Unió joga a gyakorlatban, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó,

Budapest, 2013 (második, átdolgozott kiadás)

Bogdandy és mások (2011) Armin von Bogdandy – Matthias Kottmann – Carlino Antpöhler – Johanna Dickschen – Simon Hentrei – Maja Smrkolj: Fordított „Solange” Az európai médiaszabadság védelme a tagállamokkal szemben – http://epa.oszk.hu/02300/02334/00046/pdf/EPA02334_Fundamentum_2011_04_005-022.pdf

Böse (2011) Martin Böse: The Principle of Proportionality and the Protection of Legal Interests (Verhältnismässigkeit und Rechtsgüterschutz) – European Criminal Law Review, 2011/1. szám, 35-43.o.

Cerizza (2010) Margherita Cerizza: Solutions offered by the Lisbon Treaty – Eucrim, 2010/2. szám, 65-69.o.

Cras (2014) Steven Cras: The Directive on the Right of Access to a Lawyer in Criminal Proceedings and in European Arrest Warrant Proceedings – Eucrim, 2014/1. szám, 32-44.o.

Cras (2017) Steven Cras: The Directive on the Right to Legal Aid in Criminal and EAW Proceedings Genesis and Description of the Sixth Instrument of the 2009 Roadmap – Eucrim, 2017/1. szám, 34-45.o.

Cras – De Matteis (2010) Steven Cras – Luca De Matteis: The Directive on the Right to Interpretation and Translation in Criminal Proceedings Genesis and Description - Eucrim, 2010/4. szám, 153-162.o.

Cras – De Matteis (2013) Steven Cras – Luca De Matteis: The Directive on the Right to Information Genesis and Description - Eucrim, 2013/1. szám, 22-32.o.

Cras – Erbeznik (2016) Steven Cras – Anze Erbeznik: The Directive on the Presumption of Innocence and the Right to Be Present at Trial Genesis and Description of the New EU-Measure – Eucrim, 2016/1. szám, 25-36.o.

Csonka – Juszcak – Sason (2017) Peter Csonka – Adam Juszcak – Elisa Sason: The Establishment of the European Public Prosecutor's Office - The Road from Vision to Reality, Eucrim, 2017/3. sz., 125-135.o.

Csordásné (2016) Csordásné Nagy Krisztina: Az Európai Ügyészség jövője – Ügyészek Lapja, 2016/3-4, 121-131.o.

Czine (2013) Czine Ágnes: Megmérettünk és nem találtattunk könnyűnek, avagy a tolmácsoláshoz és a fordításhoz való jog érvényesülése a magyar büntető

eljárásban - Hagyomány és Érték - Állam és Jogtudományi Tanulmányok a Károli Gáspár Református Egyetem fennállásának 20. évfordulójára, szerk.: Antalóczy Péter, 2013, Budapest, 33-40.o.

De Bondt – Vermeulen (2010) Wendy De Bondt – Gert Vermeulen: The Procedural Rights Debate A Bridge Too Far or Still Not Far Enough? - Eucriim, 2010/4. szám, 163-167.o.

Delmas-Marty (1998) Mireille Delmas-Marty: The European Union and Penal Law, European Law Journal, Vol. 4., 1998

Dobrocsi (2013) Szilvia Dobrocsi: The Fundamental Principles of Criminal Procedure law in the constitutions of EU Member States - Hagyomány és Érték - Állam és Jogtudományi Tanulmányok a Károli Gáspár Református Egyetem fennállásának 20. évfordulójára, szerk.: Antalóczy Péter, 2013, Budapest, 49-55.o.

Egri (2008) Egri Gábor: Informatikai próbatételek az Európai Unió rendészetében – Rendészeti Szemle, 2008/4. szám, 69-80.o.

Emmerson – Ashworth (2001) Ben Emmerson and Andrew Ashworth: Human Rights and Criminal Justice,

Sweet&Maxwell, London, 2001

Faraguna (2017) Pietro Faraguna: The Italian Constitutional Court in re Taricco: “Gauweiler in the Roman Campagna” - <http://verfassungsblog.de/the-italian-constitutional-court-in-re-taricco-gauweiler-in-the-roman-campagna/>, 2017. január 31.

Farkas (2001) Farkas Ákos: Európai büntetőjog Amszterdam és Nizza után – Európai Jog, 2001/2. szám, 12-17.o.

Farkas (2003) Farkas Ákos: Büntetőjogi együttműködés az Európai Unióban – Belügyi Szemle, 2003/4. szám, 127-137.o.

Farkas (2009) Farkas Ákos: Az Európai Unió tagállamaiban lefolytatott bizonyítás eredményének felhasználása a hazai büntetőeljárásokban – Dolgozatok Erdei Tanár Úrnak, szerk.: Holé Katalin – Kabódi Csaba – Mohácsi Barbara, Bibliotheca Juridica, Budapest, 2009, 41-51.o.

Farkas (2010) Farkas Ákos: Új alkotmányos elv a magyar büntetőeljárás bizonyításban? A kölcsönös elismerés elve – A büntetőítélet igazságtartalma, szerk. Erdei Árpád, Magyar Közlöny, Lap- és Könyvkiadó,

Budapest, 2010, 45-57.o.

Farkas (2011) Farkas Ákos: Az Európai Unió büntetőjogi együttműködésének néhány problémája és a magyar Alkotmány, Jubileumi Tanulmányok, Magyar Büntetőjogi Társaság, Budapest, 2011, 237-253.o.

Farkas (2018) Farkas Ákos: Az EU büntetőjog korlátai – Ügyészégi Szemle, 2018/2. szám, 74-96.o.

Farkas – Jánosi (2013) Farkas Ákos – Jánosi Andrea: A bizonyítás kérdései a határokon átnyúló bűncselekmények vonatkozásában az Európai Unióban – Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai, 12. kötet, Miskolc, 2013, 79-94.o.

Fazekas (2010) Fazekas Flóra: A Német Szövetségi Alkotmánybíróság ítélete a Lisszaboni Szerződés alkotmányosságáról – Európai Jog 2010/1. szám, 13-21.o.

Fazekas (2012) Fazekas Judit: Bel- és igazságügyi együttműködés az Európai Unióban – a hágai programtól a stockholmi programig – Kriminológiai Tanulmányok, 49., szerk. Vókó György, Országos Kriminológiai Intézet, Budapest, 2012, 26-48.o.

Fejes (2005) Fejes Péter: Az Európai Unió, mint büntető

joghatóság? - Európai Jog, 2005/2. szám, 3-9.o.

Fejes (2010) Fejes Péter: Az európai ügyész a Lisszaboni Szerződés tükrében – Bihari Mihály Ünnepi kötet dr. Szalay Gyula 65. születésnapjára, Budapest, 2010, 141-157.o.

Fodor – Ükös – Kiss (2004) (2005) (2006) Fodor Bea – Ükös Gabriella – Kiss Anna: Az EB Zöld Könyve a Közösség pénzügyi érdekeinek védelméről, valamint az Európai Ügyész intézményének felállításáról I – XIII. rész – Ügyészek Lapja 2004/1. szám, 85-87.o., 2004/2. szám, 77-84.o., 2004/3. szám, 89-91.o., 2004/4. szám, 87-90.o., 2004/5. szám, 79-81.o., 2004/6. szám, 85-88.o., 2005/1. szám, 91-92.o., 2005/2. szám, 79-83.o., 2005/3. szám, 83-85.o., 2005/4. szám, 77-80.o., 2005/6. szám, 61-62.o., 2006/1. szám, 87-89.o., 2006/2. szám, 83-86.o.

Garamvölgyi – Kiss (2016) Garamvölgyi Balázs – Kiss Anna: Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme, különös tekintettel az Európai Ügyész jogintézményére, Beszámoló a 2016. január 27-én, a Legfőbb Ügyészségen megtartott kerekasztal-beszélgetésről – Ügyészségi Szemle, 2016/1. szám, 66-79.o.

Gellér (2009) Gellér Balázs József: Nemzetközi

büntetőjog Magyarországon, adalék egy vitához (Egyes jellemzők leírása és diagnózis kísérlet), Tullius Kiadó, Budapest, 2009

Gellér (2011) Gellér Balázs József: Alkotmányos és emberi jogi aggályok az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködés körében – A Magyar Büntetőjogi Társaság Jubileumi Tanulmánykötete, szerk. Fenyvesi Csaba, Budapest – Debrecen – Pécs, 2011, 259-267.o.

Gellér – Ambrus (2017) Gellér Balázs – Ambrus István: A magyar büntetőjog általános tanai I. – ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2017

Giuffrida (2017) Fabio Giuffrida: Cross-Border Crimes and the European Public Prosecutor's Office, Eucrim, 2017/4. sz., 149-156.o.

Hajdu (2014) Hajdu Magdolna: Gondolatok és kérdések az Európai Ügyészi Hivatal létrehozása kapcsán – Magyar Jog 2014/9. szám, 500-508.o.

Hati (2017) Hati Csilla: Tisztességes eljáráshoz – tolmácshoz való jog Tolmács közreműködésével megszerzett személyi bizonyíték értékelése – Európai Jog, 2017/1. szám, 27-34.o.

Herlin-Karnell (2010) Ester Herlin-Karnell: The Lisbon Treaty – A critical analysis of its impact on EU criminal law – *Eucrim*, 2010/2. szám, 59-64.o.

Holé (2003) Holé Katalin: Büntető anyagi és eljárási jogunk, valamint az Európai Unió kívánalmai – *Magyar Jog*, 2003/3. szám, 140-146.o.

Holé (2016) Holé Katalin: Problems of evaluating means of evidence violating personality rights – *Ügyészek Lapja*, 2016/2. szám, 69-77.o.

Hudák (2008) Hudák Anita: Az Európai Ügyész szerepe a Közösség pénzügyi érdekeinek védelmében – III. rész – *Ügyészek Lapja*, 2008/4. szám, 101-114.o.

Hulst (2016) Jaap van der Hulst: No Added Value of the EPPO? The Current Dutch Approach – *Eucrim* 2/2016, 99-103.o.

Jakab (2006) Jakab András: A szuverenitás fogalmához kapcsolódó kompromisszumos stratégiák, különös tekintettel az európai integrációra – *Európai Jog* 2006/2. szám, 3-14.o.

Jourová (2016) Vera Jourová: The Cost(s) of Non-Europe in the Area of Freedom, Security and Justice The European Public Prosecutor's Office as a Guardian of the

European Taxpayers' Money – Eucrim, 2016/2, 94-98.o.

Kaiafa-Gbandi (2011) Maria Kaiafa-Gbandi: The Importance of Core Principles of Substantive Criminal Law for a European Criminal Policy Respecting Fundamental Rights and the Rule of Law – European Criminal Law Review, 2011/1. szám, 7-34.o.

Kajtár (2010) Kajtár Gábor: A kettős pillérszerkezet megerősített kontúrjai a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése után – Európai Jog, 2010/4. szám, 3-14.o.

Kargopoulos (2015) Alexandros-Ioannis Kargopoulos: ECHR and the CJEU Competing, Overlapping, or Supplementary Competences? - Eucrim 2015/3. sz., 96-100.o.

Karsai (2002) Karsai Krisztina: Mozaikkép a közösségi pénzügyi érdekek büntetőjogi védelméről – Európai Jog, 2002/5. szám, 14-22.o.

Karsai (2004) Karsai Krisztina: Az érinthetlenség illúziója, avagy gondolatok az európai közösségi jog és a nemzeti büntetőjog közötti kapcsolatokról – Európai Jog, 2004/4. szám, 13-22.o.

Karsai (2006) Karsai Krisztina: Az európai büntetőjog rögzös útján – Magyar Jog, 2006/1. szám, 1-10.o.

Karsai (2015) Karsai Krisztina: Alapelvi (r)evolúció az európai büntetőjogban – A Pólay Elemér Alapítvány Iurisperitus Betéti Társasága, Szeged, 2015

Karsai – Katona (2010) Karsai Krisztina – Katona Tibor: Az ártatlanság véelme és a vádlott meg nem cáfolt védekezése – Jogtudományi Közlöny, 2010. március, 171-179.o.

Kecskés (2005) Kecskés László: EU jog és jogharmonizáció - HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft, Budapest, 2005

Killmann (2008) Bernd-Roland Killmann: The Approximation of National Substantive Criminal Law on Fraud and the Limits of the Third Pillar – Eucrium 3-4/2008., 111-114.o.

Kirs – M. Tóth (2014) Kirs Eszter – M. Tóth Balázs: Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélete az előzetes letartóztatásról A személyes szabadsághoz való jog korlátozásának kritériumai a legszigorúbb kényszerintézkedés vonatkozásában – Jema 2014/1. sz., 78-84.o.

Kis (2003) Kis László: A Corpus Juris bizonyítási szabályai – Doktoranduszok Fóruma, Novotni

Alapítvány, 2003, 154-162.o.

Kiss (2009) Kiss Anna: Eurojustból Európai Ügyész? - Kriminológiai Tanulmányok, 46. kötet, szerk. dr. Virág György, Országos Kriminológiai Intézet, Budapest, 2009, 115-131.o.

Kondorosi – Ligeti (2008) Kondorosi Ferenc – Ligeti Katalin: Az európai büntetőjog kézikönyve – Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2008

Kovács (2004) Kovács Gabriella: A európai integrációs folyamat és a szuverenitás története – 1 – 2004. október 11., www.mult-kor.hu/cikk.php?id=7627

Kovács (2009) Kovács Kolos: A partot ért hajó – A Lisszaboni Szerződés ratifikációs folyamata az ír „nem”-től a cseh „igen”-ig – Európai Jog 2009/6. szám, 3-6.o.

Kuhl (2008) Lothar Kuhl: The Future of the European Union's Financial Interests – Financial Criminal Law Investigations under the Lead of a European Public Prosecutor's Office – Eucrim, 3-4/2008. szám, 186-192.o.

Kuhl (2012) Lothar Kuhl: The Initiative for a Directive on the Protection of the EU Financial Interests by Substantive Criminal Law – Eucrim, 2012/2. szám, 63-66.o.

Kuhl (2017) Lothar Kuhl: The European Public Prosecutor's Office – More Effective, Equivalent, and Independent Criminal Prosecution against Fraud?, Eucrim, 2017/4. sz., 135-143.o.

Kussbach (2005) Kussbach Erich: Nemzetközi és Európai Büntetőjog, Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest, 2005

Lamberights (2016) Stijn Lamberights: The Directive on the Presumption of Innocence A Missed Opportunity for Legal Persons? - Eucrim, 2016/1. szám, 36-42.o.

Láris – Harmati – Kiss (2018) Láris Liliána – Harmati Judit – Kiss Árpád Lajos: Az adóbírság és a büntetőjogi szankció kapcsolata, Magyar Jog, 2018/4. sz., 210-218.o.

Lassalle (2015) Maxime Lassalle: Taricco kills two birds with one stone for thr sake of the PIF – <http://europeanlawblog.eu/2015/10/27/taricco-kills-two-birds-with-one-stone-for-the-sake-of-the-pif/>, 2015. október 27.

Lévai (1998) Lévai Iлона: Corpus Juris Europae. Európai büntetőjog és ügyészség az EU pénzügyi érdekeinek védelmére?, Európai Tükör, 1998/4. sz.

Ligeti (2009) Katalin Ligeti: Is It Necessary to Redraft

Art. 54 of the Schengen Agreement? Rules on the Application of *Ne Bis In Idem* in the EU, Dolgozatok Erdei Tanár Úrnak, szerk. Holé Katalin – Kabódi Csaba – Mohácsi Barbara, Bibliotheca Juridica, Budapest, 2009, 240-261.o.

Ligeti – Simonato (2013) Katalin Ligeti and Michele Simonato: The European Public Prosecutor's Office: Towards a Truly European Prosecution Service? - New Journal of European Criminal Law, Vol. 4., Issue 1-2, 2013, 7-21.o.

Madai (2010) Madai Sándor: Gondolatok az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek megsértéséről – Rendészeti Szemle, 2010/2. szám, 87-103.o.

Maesa (2017) Constanza Di Francesco Maesa: Repercussions of the Establishment of the EPPO via Enhanced Cooperation – EPPO's Added Value and the Possibility to Extend Its Competence, Eucrim, 2017/4. sz., 156-160.o.

Met-Domestici (2017) Alexandre Met-Domestici: The Hybrid Architecture of the EPPO – From the Commission's Proposal to the Final Act, Eucrim 2017/4. sz., 143-149.o.

Miskolczi (2007) Miskolczi Barna: Mulasztás? - Tűnődés a Btk. 314. §-a (1) bekezdésének b) pontja körül – Ügyészek Lapja, 2007/1. szám, 23-37.o.

Miskolczi (2010) Miskolczi Barna: Aktuális kérdések az Európai Ügyészségről – Ügyészek Lapja 2010/2. szám, 55-64.o.

M. Nyitrai (2006) M. Nyitrai Péter: Nemzetközi és Európai büntetőjog, Osiris Kiadó, Budapest, 2006

Muzsalyi (2018) Muzsalyi Róbert: Az egyenértékűség elve az Európai Unió Bíróságának gyakorlatában, Európai Jog, 2018/4. sz., 1-9.o.

Nagy (2010) Nagy Anita: Az emberi jogok és a büntetőeljárás kapcsolata I. rész – Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Juridica et Politica, Tomus XXVIII, Miskolc, 2010, 341-369.o.

Nagy (2001) Nagy Ferenc: Az európai büntetőjog fogalmáról – Európai Jog, 2001/1. szám, 5-7.o.

Nagy (2011) Nagy Judit: Az uniós rendőri és igazságügyi együttműködés a XXI. században a Hága-Stockholm-Lisszabon tengely mentén – Belügyi szemle, 2011/5. szám, 5-30.o.

Petrétei (2002) Petrétei József: Magyar alkotmányjog I.

kötet - Dialog Campus Kiadó, Budapest, 2002

Petrus (2017) Petrus Szabolcs: Európai Ügyészség - Európai Jog, 2017/4., 32-35.o.

Polt (2015) Polt Péter: Európai Ügyész: Tendenciák és lehetőségek – Európai Jog, 2015/6. szám, 1-6.o.

Polt (2016) Polt Péter: Az európai ügyész – Ünnepi kötet Györgyi Kálmán 75. születésnapja alkalmából, szerk. Polt Péter – Belovics Ervin – Gellér Balázs – Ambrus István, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2016, 207-213.o.

Rétházi (2006) Rétházi György: Közösségi büntetőjog? - avagy az Európai Közösségek Bíróságának aktivizmusa a büntető igazságügyi együttműködés vonatkozásában – Európai Tükör, 2006/9. szám, 62-73.o.

Romero (2011) Marta Munoz de Morales Romero: Conference Proceedings: Workshop on the „Manifesto on European Criminal Policy”, Madrid, 9th April 2010 - European Criminal Law Review, 2011/1. szám, 81-85.o.

Róth (2004) Róth Erika: A terhelt jogainak harmonizálására irányuló törekvés az Európai Unióban – Bűnügyi Tudományi Közlemények Az Európai Unióhoz való csatlakozás kihívásai a bűnözés és más devianciák elleni fellépés területén, szerk.: Lévay Miklós, Bíbor

Kiadó, Miskolc, 2004, 200-223.o.

Róth (2007) Róth Erika: Terhelti alapjogok az Európai Unióban Egy készülő kerethatározatban megfogalmazott minimum standardok – Ad futuram memoriam Tanulmányok Cséka Ervin 85. születésnapja tiszteletére, szerk.: Nagy Ferenc, Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2007, 136-149.o.

Ruggeri (2016) Stefano Ruggeri: Inaudito reo Proceeding, Defence Rights, and Harmonisation Goals in the EU Responses of the European Courts and New Perspectives of EU Law – Eucri, 2016/1. szám, 42-51.o.

Scalia (2015) Valeria Scalia: Protection of Fundamental Rights and Criminal Law The Dialogue between the EU Court of Justice and the National Courts – Eucrim, 2015/3. szám, 100-111.o.

Serzysko (2010) Agnieszka Serzysko: European criminal justice under the Lisbon Treaty – Eucrim, 2010/2. szám, 69-75.o.

Sieber (1998) Ulrich Sieber: Memorandum egy Európai Modell büntetőtörvénykönyvért – Magyar Jog, 1998/6. szám, 372-382.o.

Simonka (2009) Simonka Gábor: A védelemhez való jog

az OMPI-ügyben – Európai Jog, 2009/1. szám, 53-59.o.

Staicu (2008) Andreea Staicu: The Reform of OLAF – Legal Framework and the Proposal for a Regulation Amending the OLAF Regulation – Eucrium 3-4/2008, 177-180.o.

Szalayné (2003) Szalayné Sándor Erzsébet: Az EU közjogi alapjai I. kötet – Dialóg Campus Kiadó Budapest, 2003

Szalayné (2004) Szalayné Sándor Erzsébet: A büntetőjogi hatalom megítélése az Európai Bíróság gyakorlatában: az uniós, a közösségi és a tagállami hatáskörök versengése – Belügyi Szemle, 2004/5. szám, 27-35.o.

Szűts (2000) Szűts Márton: Delmas-Marty, Mireille A Corpus Juris szükségessége, legitimitása és megvalósíthatósága – Magyar Jog, 2000/11. szám, 641-645.o.

Takács (2003) Takács Tibor: Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeit sértő cselekmények elleni fellépés – Magyar Jog, 2003/1. szám, 44-56.o.

Tamás (2014) Tamás Csaba Gergely: Az Országgyűlés

által elfogadott első indokolt véleményről – Európai Jog 2014/3. szám, 17-27.o.

Trechsel (2005) Stefan Trechsel: Human Rights in Criminal Proceedings – Academy of European Law European Law Institute, Oxford University Press, 2005, Oxford

Urszán (2011) Urszán József: A súlyos és a szervezett bűnözés elleni fellépés a lisszaboni szerződés és a spanyol-belga-magyar EU-elnökség munkaprogramja alapján – Belügyi Szemle, 2011/5. szám, 31-48.o.

Varga (2013)a Varga Zsófia: Az Alapjogi Charta alkalmazási köre I. - Európai Jog, 2013/5. szám, 17-29.o.

Varga (2013)b Varga Zsófia: Az Alapjogi Charta alkalmazási köre II. - Európai Jog, 2013/6. szám, 12-22.o.

Várnay – Papp (2005) Várnay Ernő – Papp Mónika: Az Európai Unió Joga - KJK-KERSZÖV Kiadó Budapest, 2005

Vervaele (2006) John A. E. Vervaele: The European Community and Harmonization of the Criminal Law Enforcement of Community Policy - Eucrium 3-4/2006., 87-93.o.

Vincze (2009) Vincze Attila: A cseh Alkotmánybíróság határozata a Lisszaboni Szerződésről – Európai Jog 2009/4. szám, 3-10.o.

Vörös (2012) Vörös Imre: A német Alkotmánybíróság és a német jogtudomány Lisszabon-vitája – Európai Jog 2012/5. szám, 1-11.o.

White – Dorn (2012) Simone White and Nicholas Dorn: Towards a *decentralised* European Public Prosecutor's Office? - Amicus Curie Issue 89, 2012 Spring, 2-8.o.